

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: **František Krajňák**, ul. Kpt. Nálepku 36, Medzilaborce, zastúpený advokátom JUDr. Jánom Čarnogurským, Dostojevského rad 1, Bratislava, proti odporcovi: **Ústav pamäti národa**, Námestie slobody 6, Bratislava o určenie právneho vzťahu, rozhodol

t a k t o :

Súd určuje, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v zozname bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent.

Odporca je povinný zverejniť výrok rozsudku na svojej internetovej stránke, v registračnom protokole pri mene navrhovateľa vymazať označenie „agent“ a uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odporca povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania 1.483,97 € na účet advokáta JUDr. Jána Čarnogurského, č.ú 4001 064 805/3100 do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Odôvodnenie

Navrhovateľ sa návrhom podaným na tunajší súd pôvodne proti odporcovi v 1. rade: Ústav pamäti národa a odporcovi v 2. rade: Slovenská republika - Ministerstvo vnútra SR domáhal, aby súd učil, že je neoprávnene evidovaný v zoznamoch bývalej Štátnej bezpečnosti ako jej agent, aby súd určil, že navrhovateľ vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako tajný spolupracovník. Odporca v 1. rade je povinný zverejniť výrok rozsudku na svojej internetovej stránke a v registračnom protokole pri mene navrhovateľa uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí s tým, že odporcovia v 1. a 2. rade sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania.

Vo svojom návrhu navrhovateľ uviedol, že po absolvovaní Cyrilometodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave nastúpil ako gréckokatolícky duchovný najskôr v Rokytove

17C/98/2005

pri Humennom, neskôr bol preložený na gréckokatolícku faru v Medzilaborciach. Počas pôsobenie na gréckokatolíckych farách ho opakovane navštívili príslušníci Štátnej bezpečnosti a zavádzali rozhovor na pomery v Gréckokatolíckej cirkvi. V súlade so svojim kňazským poslaním ich navrhovateľ vždy prijal korektne, ale okrem všeobecných pohľadov na cirkev im nič špecifické nepovedal. Štátnu bezpečnosť považoval za políciu v polícii a nebol ochotný s ňou spolupracovať.

Na pojednávaní konanom dňa 19.1.2006 upravil právny zástupca navrhovateľa petít návrhu tak, že v jeho prvom odseku má namiesto slova „v zoznamoch“ byť správne uvedené: "v registračných protokoloch".

Na pojednávaní konanom dňa 25.9.2007 vzal právny zástupca navrhovateľa späť návrh v časti o určenie, že navrhovateľ vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako jej tajný spolupracovník. Keďže odporcovia s čiastočným späťvzatím súhlasili, súd podľa § 96 O. s. p. konanie čiastočne zastavil.

Uznesením zo dňa 01.08.2011, č.k. 17C/98/2005-538, súd podľa § 95 O. s. p. pripustil zmenu petítu návrhu v nasledovnom znení:

Súd určuje, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v zozname bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent.

Odporca je povinný zverejniť výrok rozsudku na svojej internetovej stránke, v registračnom protokole pri mene navrhovateľa vymazať označenie „agent“ a uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania.

Odporcovia v 1. a 2. rade s návrhom nesúhlasili.

Rozsudkom zo dňa 25.09.2007, č.k. 17C/98/2005-365 súd určil, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v zozname bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent, odporcovi v 1. rade súd uložil povinnosť zverejniť výrok rozsudku na svojej internetovej stránke a v registračnom protokole pri mene navrhovateľa uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí. V časti o určenie, že navrhovateľ vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako jej tajný spolupracovník súd konanie podľa § 96 O. s. p. zastavil. Odporcov v 1. a 2. rade zaviazal súd povinnosťou zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania.

Na odvolanie odporcov v 1. a 2. rade rozhodol Krajský súd v Bratislave svojim rozsudkom zo dňa 24.03.2009, č.k. 5Co37/2008-423 tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom v 1. rade potvrdil a vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom v 2. rade rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh navrhovateľa zamietol.

Na dovolanie odporcu v 1. rade Najvyšší súd SR svojim uznesením zo dňa 26.05.2010, č.k. 2 Cdo 247/2009 zrušil rozsudok Krajského súdu v Bratislave zo dňa 24.03.2009, č.k. 5 Co 37/2008-423 ako aj rozsudok Okresného súdu Bratislava II, zo dňa 25.09.2007, č.k. 17 C 98/2005- 365 a vec vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie. Dovolací súd dospel k záveru, že konaním Okresného súdu Bratislava II bola odňatá možnosť odporcovi v 1. rade konať pred súdom (§ 237 písm. f) O. s. p.) tým, že pri vykonaní výsluchov svedkov dožiadaným súdom - Okresným súdom Trebišov, Okresným súdom Michalovce a Okresným súdom Prešov, neboli o termíne výsluchu svedkov upovedomení účastníci konania, napriek výslovnej úprave sudcu prvostupňového súdu. Keďže takýmto

17C/98/2005

postupom nebol v plnom rozsahu zachovaný postup určený ustanovením § 122 ods. 2 O. s. p., keď účastníkom konania v dôsledku neupovedomenia o výsluchu svedkov dožiadanými súdmi bolo znemožnené ich právo byť prítomnými pri takto vykonávanom dokazovaní, čím bola účastníkom odňatá možnosť konať pred súdom.

Po vrátení veci z Najvyššieho súdu SR, súd doplnil dokazovanie o opätovný výsluch svedkov pred dožiadanými súdmi: Okresným súdom v Prešove (výsluch svedkyne Marty Kravcovej), Okresným súdom v Michalovciach (výsluch svedka JUDr. Rudolfa Staška), Okresným súdom v Trebišove (výsluch svedka Jozefa Zuskáča), opätovne sa oboznámil s obsahom výpovede navrhovateľa, jeho právneho zástupcu, splnomocnených zástupcov odporcov, svedkov, oboznámil sa s obsahom listinných dôkazov a zistil nasledovný skutkový stav:

Zo zachovaných zväzkov bývalej Štátnej bezpečnosti (ďalej len ŠtB) súd zistil, že navrhovateľ bol od 11.4.1985 vedený v zozname spolupracovníkov bývalej ŠtB pod registračným číslom 17853 ako kandidát tajnej spolupráce a od 24.10.1985 bol pod tým istým registračným číslom vedený ako agent s krycím menom " FER0". Zväzok navrhovateľa mal pôvodne 250 strán, z toho sa zachovalo 37 listov.

Podľa záznamu o získaní k spolupráci zo dňa 26.10.1985 bol s navrhovateľom vykonaný viazací akt vyťažovacej miestnosti orgánov ŠtB na oddelení pasov a víz v Humennom.

Túto skutočnosť navrhovateľ poprel s poukazom na obsah pastoračnej kroniky, v ktorej má na deň 26.9.1985 skutočne uvedené, že ho polícia navštívila. Urobili mu návrh na spoluprácu, ktorú však navrhovateľ striktnie odmietol. Po odmietnutí ho požiadali, aby podpísal aspoň záväzok mlčanlivosti, ale aj túto požiadavku navrhovateľ odmietol. Po tomto odmietnutí príslušníci ŠtB vstali a odišli. Neexistovala žiadna inštrukcia ohľadne spolupráce, konšpiratívnom spojení, o telefonickom hesle, či krycom mene. Na spise, ktorý viedla o navrhovateľovi ŠtB nieje ani fotografia navrhovateľa, na jej mieste je otáznik.

V zázname ŠtB sa nachádza tiež memorandum zo dňa 3.9.1985, kde je už navrhovateľ označovaný ako agent, hoci návrh na spolupráci mali urobiť až dňa 26.9.1985.

V zázname na str. 39 sa uvádza, že schôdzka s navrhovateľom sa mala uskutočniť dňa 20.10.1985, kedy bola nedeľa a v nedeľu popoludní navrhovateľ spolu s manželkou odchádzal na týždennú dovolenku do Bratislavy, čo je zachytené tiež v pastoračnej knihe.

Z obsahu archívnych materiálov bývalej ŠtB súd zistil, že zväzok navrhovateľa viedla bývalá ŠtB pod registračným číslom 17853. Od 11.4.1985 bol navrhovateľ registrovaný ako kandidát tajnej spolupráce a od 24.10.1985 ako agent.

Dňa 2.10.1985 bol Okresnou správou ZNB, oddelenie ŠtB v Humennom spísaný záznam o získaní ku spolupráci KTS " FER0" ger. číslo zväzku 17853, podľa ktorého dňa 26.9.1985 o 12.00 hodine bol vo vyťažovacej miestnosti orgánov ŠtB na oddelení pasov a víz v Humennom vykonaný viazací akt, ktorý previedol náčelník oddelenia ŠtB mjr. JUDr. Šimon Ganišin za prítomnosti staršieho referenta ŠtB Humenné npor. Jozefa Zuskáča.

Zo záznamu o získaní k spolupráci vyplýva, že úvodná časť rozhovor bola zameraná na všeobecnú tému, najmä ohľadne medzinárodnej situácie vo svete, o súkromnom živote,

problémoch v mieste pôsobiska navrhovateľa. Ďalšia časť rozhovoru bola zameraná na osoby, ktoré stoja na pozíciách reakčného duchovenstva a sú v záujme oddelenia ŠtB. Navrhovateľ sa vyjadroval k osobe správcu fary v Medzilaborciach Milanovi Chauturovi. Samotnému viazaciemu aktu predchádzalo kladné hodnotenie doterajšej činnosti navrhovateľa označeného ako „kandidát“. Následne mu bola priamym návrhom ponúknutá spolupráca s orgánmi čsl. kontrarozviedky a bol požiadany o vyjadrenie sa k tejto otázke. Kandidát mal po krátkom rozmyšľaní povedať, že proti stykom s orgánmi ŠtB nemá žiadne výhrady, pretože ako občan je povinný poskytovať informácie, ktoré získa a ktoré by mohli narušiť dobré vzťahy medzi cirkvou a štátom. Odmietol však podpísať záväzok o spolupráci s odôvodnením, že nikto nevie ako sa môže situácia v budúcom období zmeniť. V ďalšom priebehu viazacieho aktu mala byť vykonaná inštrukcia k základným zásadám spolupráce a zároveň bola dohodnutá prvá schôdzka po viazacom akte na 22.10.1985 o 10.00 hod, ktorá sa mala uskutočniť v teréne na dohodnutom mieste pri Rokytove. Bolo dohodnuté, že poznatky získané od agenta budú podávané pod krycím menom "FERO".

Záznam bol podpísaný operatívnym pracovníkom npor. Jozefom Zuskáčom, náčelníkom oddelenia ŠtB mjr. JUDr. Šimonom Gunišinom a náčelníkom 2. odboru ŠtB kpt. Ing. Miroslavom Chovancom.

V doplnku k záznamu k správe o získaní ku spolupráci zo dňa 16.-10.1985 (č.l. 19 spisu) sa okrem iného uvádza: „pravidelným stykom a vyťažovaním RO k situácii po problematike grek. kat. cirkví bude kompromitovaný (aj za využitia zvukových záznamov zo schôdzok) a tak postupne vedený k plneniu nami požadovaných úloh“.

Dňa 3.9.1985 bolo vypracované memorandum, ktoré okrem iných obsahuje i údaje o osobných a rodinných pomeroch navrhovateľa.

Podľa vyhodnotenia tajného spolupracovníka "FERO" reg. číslo zv. 17853 zo dňa 17.1.1989 sa mal navrhovateľ v roku 1988 zúčastniť 11 agentúrnych schôdzok na ktorých mal podať 9 agentúrnych poznatkov, ktoré boli spracované pre 2. odbor ŠtB Košice.

Podaním, doručeným súdu dňa 04.02.2011, zobral navrhovateľ návrh voči odporcovi v 2. rade Slovenskej republiky - Ministerstvu vnútra späť a voči nemu žiadal konanie zastaviť. Uznesením zo dňa 13.06.2011, č.k. 17C/98/2005-535 súd konanie vo vzťahu k odporcovi v 2 rade podľa § 96 O. s. p. zastavil. V konaní ďalej pokračoval iba s odporcom v 1. rade - Ústavom pamäti národa.

Odporca s návrhom nesúhlasil, uviedol, že na základe zákonnej licencie na elektronickom médiu zverejnil prepis evidenčného záznamu o tom, že KS ZNB Košice zaviedla zväzok na osobu František Krajňák, nar. 4.1.1956. Podľa označenia navrhovateľa v žalobe nemá byť zrejmé, že sa jedná o osobu, zverejnenú na elektronickom médiu. Navrhovateľ teda nepreukázal, že došlo k protiprávnemu zásahu do jeho osobnostných práv, teda nepreukázal, že má aktívnu vecnú legitimitáciu. Odporca v 1. rade registračné protokoly zverejnil na základe zák. č. 533/1992 Zb., ktorý mu takúto povinnosť ukladá a keďže jeho povinnosti vyplývajú zo zákona, nemožno hovoriť o neoprávnenom zásahu do osobnostných práv navrhovateľa. Odporca v 1. rade samotný záznam nerealizoval a ani v súčasnosti nemôže doň zasahovať.

Navrhovateľ sa vo svojej výpovedi plne pridržiaval písomne podaného návrhu. Trval na tom, že k spolupráci s ŠtB nikdy nedal písomný ani ústny súhlas. Potvrdil, že príslušníci ŠtB ho na fare navštívili celkom asi trikrát. Zakaždým viedli bežný zdvorilostný rozhovor,

navrhovateľ ich vnímal ako štátny dozor nad cirkvami. Druhá návšteva bola v septembri 1985 a pri tejto návšteve navrhli navrhovateľovi spoluprácu. Tento návrh bol navrhovateľom odmietnutý, odmietol podpísať aj mlčanlivosť. Ďalej ho na spoluprácu viac nenahovárali. Poslednýkrát prišli na faru opätovne dvaja príslušníci ŠtB, na otázku z akého dôvodu prišli, odpovedali, že robia okružnú cestu, chodia po farách a tak prišli aj k navrhovateľovi.

V obsahu materiálu bývalej ŠtB navrhovateľ zistil viacero nezrovnalostí. Konkrétne v zázname o získaní k spolupráci sa píše, že dňa 26.9.1985 sa mal navrhovateľ dostaviť do utajenej miestnosti, kde mu bol urobený návrh na spoluprácu a kde sa mal ústne zaviazat' k spolupráci. Navrhovateľ si údaje porovnal z obsahom svojej pastoračnej kroniky, v ktorej mal práve na tento deň záznam, že ho na fare navštívili príslušníci ŠtB. K stretnutiu, ktoré sa malo konať s príslušníkmi ŠtB dňa 22.10.1985 v Rokytove, navrhovateľ opätovne poukázal na záznam v pastoračnej kronike, z ktorého vyplývalo, že v tento deň navrhovateľ spolu s manželkou odchádzal na týždennú dovolenku do Bratislavy. Navrhovateľ uviedol, že je urážkou, že na internete vystupuje ako agent ŠtB, takéto zverejnenie pre neho predstavuje problémy, keď musí ostatným kňazom, veriacim, priateľom a rodine záležitosť vysvetľovať. Keďže internetová stránka je prístupná celému svetu, dostáva ohlasy aj zo zahraničia. Právny zástupca navrhovateľa mal za to, že už samotné evidovanie v registračných protokoloch je všeobecne chápané ako negatívny zásah do práv toho - ktorého občana. Ide o neoprávnený zásah do osobnostných práv občana, teda samotné zverejnenie takejto neoprávnenej evidencie je objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv občana a preto by nemal byť dôvod ani potreba preukazovať mieru a rozsah zásahu do práv na ochranu osobnosti.

Navrhovateľ poukázal na viacero nezrovnalostí v údajoch uvádzaných v memorande:

1. V memorande sa uvádza, že navrhovateľ ovláda nemecký jazyk. Navrhovateľ nemecký jazyk neovláda ovláda čiastočne anglický jazyk.
2. V memorande sa uvádza, že matka pracuje v Drobnom tovare. V tom čase bola už štyri roky na dôchodku.
3. V memorande sa uvádza, že otec zomrel pred 5. rokmi. V tom čase bol už 13. rokov mŕtvy.
4. V memorande sa uvádza, že do základnej školy chodil navrhovateľ Prešove. Navštevoval ju v Solivare.
5. Navrhovateľ neštudoval na SVŠ ale na Gymnáziu.
6. ZVS nevykonával v Sušliciach ale v Uherskom Hradišti.
7. Sestra navrhovateľa nepracovala v Bratislave ale v Poprade.

Uvedené tvrdenia navrhovateľ preukázal listinnými dôkazmi: potvrdeniami o návšteve školy, vykonávaní ZVS, rozviazanie pracovného pomery jeho sestry, úmrtný list otca navrhovateľa, vysvedčenie z gymnázia v Prešove.

Súd vo veci vykonal výsluch bývalých príslušníkov ŠtB, ktorí sa mali zúčastniť viazacieho aktu navrhovateľa. Po vrátení veci z Najvyššieho súdu SR bol zopakovaný ich výsluch v súlade s ustanovením § 122 ods. 2 O. s. p. Výsluchu svedka Jozefa Zuskáča pred Okresným súdom v Treblšove sa zúčastnil navrhovateľ ako aj poverený zástupca odporcu v 1. rade (č.l. 462 spisu), výsluchu svedkyne Marty Krautzovej pred Okresným súdom v Prešove sa zúčastnil poverený zástupca odporcu v 1. rade, právny zástupca navrhovateľa bol o termíne výsluchu písomne upovedomený (č.l. 480 spisu), výsluchu svedka JUDr. Rudolfa Staška pred Okresným súdom v Michalovciach sa zúčastnil poverený zástupca odporu v 1. rade ako aj navrhovateľ (č.l. 516 spisu).

JUDr. Šimon Ganišin pred Okresným súdom Bratislava II vypovedal, že navrhovateľa nepozná, ani meno mu nie je povedomé. Na okresnú správu ZNB nastupoval asi v roku 1985, pôsobil tam asi do roku 1987, kedy prestúpil do Košíc. Získavaniu kandidáta ku spolupráci sa zúčastnil v jednom prípade, zúčastnil sa priamo viazacieho aktu. Na podrobnosti si už svedok nevedel spomenúť, teda či kandidát spoluprácu podpísal alebo nie. Po nahliadnutí do záznamu o získaní k spolupráci svedok zapochyboval, či ide o jeho podpis. Na spolupracovníkov Zuskáča, Chovanca a Staška si svedok pamätal. Nevedel sa však vyjadriť k tomu, či mohlo dôjsť k takej situácii, že by boli osoby získavané k tajnej spolupráci fignované, teda že by sa vôbec nezúčastnili viazacieho aktu. Svedok potvrdil, že osobne navštevoval farnosti v okrese Humenné, ktoré konkrétne si nepamätal. Pochôdzky sa konali s cieľom stabilizovať situácie medzi cirkvami v okrese Humenné. Na pochôdzkach sa rozprával s kňazmi, ktorí mu objasňovali situáciu medzi cirkvami. Niektoré farnosti navštívil aj viackrát.

Svedok Jozef Zuskáč pri výsluchu pred dožiadaným súdom, Okresným súdom v Trebišove, ktorý výsluch bol vykonaný v súlade s ustanovením § 122 ods. 2 O. s. p. uviedol, že v roku 1985 pracoval v Humennom na oddelení ŠtB, na Okresnej správe ZNB v Humennom. Meno navrhovateľa mu je známe, vedel, že takýto kňaz v okrese Humenné pôsobil. Svedok potvrdil, že sám navštevoval jednotlivé farnosti, bolo to jeho povinnosťou, pretože do jeho pracovnej náplne spadalo vnútorné spravodajstvo. Na podrobnosti viazacieho aktu s navrhovateľom, priebeh získavania k spolupráci navrhovateľa si už nepamätal. Podľa jeho vyjadrenia neboli robené žiadne zvukové záznamy zo schôdzok za účelom kompromitácie navrhovateľa, neboli k tomu k dispozícii ani zariadenia. Po predložení záznamu o získaní k spolupráci (č.l. 15 spisu) svedok predpokladal, že údaje doň vlastnou rukou vpísal náčelník 2. odboru ŠtB v Košiciach kpt. Chovanec. Svedok pripustil možnosť vykonštruovania celého osobného spisu v záujme splnenia pokynu nadriadeného, avšak väčšinou sa to stávalo pri získavaní dôverných. Pri získavaní osobných údajov o duchovných sa vychádzalo z kádrových materiáloch uložených na ONV, teda údaje museli byť nesprávne uvedené na ONV.

JUDr. Rudolf Staško ako svedok pred dožiadaným súdom, Okresným súdom v Michalovciach uviedol, že v roku 1985 študoval na právnickej fakulte v Prahe, navrhovateľa pozná, zoznámili sa v čase, keď svedok obchádzal farské úrady v rámci svojej práce. Na priebeh získavania k spolupráci si svedok nespomínal. Rovnako nevedel odpovedať ani na otázku z akých dôvodov navrhovateľ odmietol podpísať spoluprácu ako i záväzok mlčanlivosti. Svedok uviedol, že operatívni pracovníci ŠtB nedisponovali technikou na vyhotovovanie zvukových záznamov o tú museli žiadať a v prípade potreby by takéto operácie vykonával iný útvar. K vpísaným údajom do "záznamu o získaní k spolupráci" (č.l. 15) sa svedok vyjadriť nevedel. Počas svojej činnosti sa nestretol s prípadom, že by došlo k vykonštruovaniu celého osobného spisu v záujme splnenia pokynu nadriadeného na získanie k spolupráci. Osobu Marty Krautzovej svedok nepozná. Svedok poznamenal, že navrhovateľa pozná ako človeka, zisťovali u neho situáciu ohľadom cirkvi. Za navrhovateľom nebol nikdy so žiadnym tajomníkom. K ďalším okolnostiam, ktoré sa mali odohrať v roku 1985 sa svedok vyjadriť nevedel, pretože v tom čase bol v Prahe, končil školu v lete 1986. Navrhovateľ mu žiadne vlastnoručné správy nepodával, ani to od neho nežiadal. Do Humenného nastúpil svedok asi dňa 01.09.1986 do druhého odboru a cirkevnú problematiku prebral koncom roku 1988, resp. začiatkom roku 1989.

Marta Krautzová vo svojej svedeckej výpovedi uviedla, že navrhovateľa pozná tak, ako pozná mnohých iných kňazov, s ktorým sa stretla v rámci spolupráci na rôznych akciách v

17C/98/2005

katedrále Jána Krstiteľa, kde sama pracuje od roku 1985. V bližšom vzťahu s navrhovateľom nie sú. Ona sama pred rokom 1990 neprišla do styku s príslušníkmi ŠtB.

Podľa článku 6 Smernice pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozvedky A-oper-1-3 ako prílohy k Rozkazu Ministra vnútra ČSSR zo dňa 15.1.1978 rozlišujú sa tieto kategórie tajných spolupracovníkov:

- A) rezident,
- B) agent,
- C) držiteľ prepožičaného bytu.

Podľa článku 12 citovanej Smernice agent je tajný spolupracovník, ktorý plní úlohy pri odhaľovaní, rozpracovaní a dokumentovaní protištátnej trestnej činnosti a úlohy smerujúce k predchádzaniu tejto trestnej činnosti.

Podľa článku 27 Smernice, pri výbere kandidáta sa uplatňujú jednak všeobecné hľadiská vzťahujúce sa na všetkých tajných spolupracovníkov, ako aj na špeciálne hľadiská dané konkrétnou štátobezpečnostnou situáciou a predpokladanými úlohami, ktoré má kandidát po získaní plniť.

Podľa článku 30 Smernice pracovník kontrarozvedky musí v období výberu kandidáta zhromaždiť podklady k jeho previerke. Rozsah a hĺbka týchto podkladov vychádza z charakteru kandidáta a z predpokladaných úloh, ktoré má plniť po získaní. Previerka musí byť vykonaná vždy dôkladne tak, aby jej výsledok bol čo najobjektívnejší.

Podľa článku 31 ods. 1 Smernice podklady k previerke kandidáta získava pracovník kontrarozvedky administratívnou previerkou, kontrarozvednými prostriedkami a osobným stykom s kandidátom.

Podľa článku 46 ods. 1, 2, 3 ak súhlasí získavaný tajný spolupracovník so spoluprácou, popisuje pripravený záväzok k spolupráci alebo ho spíše sám voľnou formou. Písomný záväzok sa nevyžaduje v prípadoch, kedy by jeho podpis mohol ohroziť dobrý vzťah získavaného tajného spolupracovníka k spolupráci s kontrarozvedkou. V tomto prípade postačí ústny súhlas získavaného tajného spolupracovníka. Získaný tajný spolupracovník si sám zvolí krycie meno, ak tak neurobí, určí ho pracovník kontrarozvedky.

Z obsahu smernice pre prácu s tajnými spolupracovníkmi československej kontrarozvedky A.oper-1-3 vydanej rozkazom ministra vnútra ČSSR č. 8/1972 bolo zistené, že agent bol jedným z tajných spolupracovníkov ŠtB. Tento spolupracovník sa získaval v priebehu tzv. viazacieho aktu, pri ktorom sa spravidla podpisuje písomný záväzok k spolupráci. Písomný záväzok k spolupráci môže získavaný spolupracovník spísať aj sám voľnou formou. Písomný záväzok sa nevyžaduje v jednom prípade, a to - ak by jeho podpis mohol ohroziť dobrý vzťah kandidáta k spolupráci s kontrarozvedkou. V takomto prípade postačí kandidátov ústny záväzok k spolupráci.

Podľa § 2 písm. f/ zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) na účely tohto zákona sa rozumie dokumentom všetky druhy zväzkov, podzväzkov, informačných výstupov zo zväzkov, záznamov,

personálnych (kádrových) spisov a osobných evidenčných kariet, ktoré sú predmetom sprístupňovania alebo zverejňovania podľa tohto zákona.

Podľa § 2 písm. g/ cit. zákona sa na účely tohto zákona rozumie bezpečnostnou zložkou Štátnej bezpečnosti, Hlavná správa vojenskej kontrarozvedky Zboru národnej bezpečnosti (III. správa), spravodajská správa Hlavnej správy Pohraničnej stráže a ochrany štátnych hraníc, odbor vnútornej ochrany Zboru nápravnej výchovy, Spravodajská služba Generálneho štábu Československej armády alebo predchodcovia týchto zložiek v období od 18. apríla 1939 do 31. decembra 1989.

Podľa § 8 ods. 3 zákona o pamäti národa dokumenty o činnosti bezpečnostných zložiek štátu (§ 2 písm. f/, g/) vo vlastníctve ústavu sú nenahraditeľným svedectvom o historickom období, v ktorom vznikli, a preto ako dôležité pre uchovanie pamäti národa sú jeho kultúrnym dedičstvom.

Podľa § 19 ods. 1 zákona o pamäti národa ústav vydá tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok Štátnej bezpečnosti z rokov 1939 až 1989, hlavne s údajmi o dátume zavedenia zväzku, jeho pohybe a archivovaní, druhu zväzku a jeho zmene, osobách, ak sa nejedná o cudzincov, alebo objektoch, ku ktorým sú zväzky evidované. Zo zachovaných protokolov zväzkov Hlavnej správy rozvedky zboru národnej bezpečnosti (I. správa) vydá ústav prehľad objektových zväzkov evidovaných do 31. decembra 1989 a prehľad aktívnych a vplyvových opatrení. Ústav vydá tiež tlačou a na elektronických médiách prepis protokolu zväzkov odboru vnútornej ochrany zboru nápravnej výchovy v rozsahu objektových zväzkov a zväzkov osôb evidovaných ako spolupracovníci tohto odboru, ak boli využité na prospech Štátnej bezpečnosti.

Podľa § 19 ods.2 cit. zákona, ústav priebežne vydáva tlačou a na elektronických médiách zoznam personálnych (kádrových) spisov príslušníkov bezpečnostných zložiek, sprístupnených podľa § 17 ods. 1 písm. b) bodu 2, zároveň s uvedením dátumu zaradenia príslušníka do bezpečnostnej zložky, služobných funkcií vykonávaných príslušníkom v bezpečnostnej zložke a dátumu ukončenia tohto zaradenia.

Podľa § 26 ods. 3 zákona o pamäti národa ústav nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumente a údaje získané do informačného systému dokumentov zo zachovaných evidenčných pomôcok uvedených v odseku 2 sú presné alebo pravdivé.

Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie.

Podľa čl. 19 ods. 1 ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ústava) každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti na ochranu mena.

Výpočet chránených osobnostných práv, uvedených v § 11 Občianskeho zákonníka nie je vyčerpávajúci, občiansky zákonník chráni aj iné zložky a prejavy späté s osobnosťou občana, napr. dôstojnosť a vážnosť občana v spoločnosti.

Neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie občana, ktoré zasahuje práva chránené ustanoveniami § 11 Občianskeho zákonníka a bez významu je skutočnosť, či pôvodca zásahu si bol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia alebo či išlo o nedbalé preberanie poznatok a ich šírenie.

S poukazom na citované zákonné ustanovenia a vykonané dokazovanie súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je dôvodný. Súd vyhodnotil ako vierohodnú výpoveď navrhovateľa aj jeho písomné dôkazy v tom zmysle, že ho síce príslušníci ŠtB navštívili na jeho fare, kde sa s nimi rozprával o otázkach gréckokatolíckej cirkvi, ale k tajnej spolupráci sa nikdy a žiadnym spôsobom navrhovateľ nezaviazal. Túto skutočnosť nevedeli potvrdiť ani vypočutí svedkovia, bývalí príslušníci ŠtB, ktorí sa mali viazacieho aktu zúčastniť.

Odporca jednak nepreukázal, že navrhovateľ sa dňa 26.9.1985 zúčastnil viazacieho aktu, keď navrhovateľ predložil súdu pastoračnú kroniku, v ktorej je záznam, že v uvedený deň odcestoval. Hodnovernosť tohto dokumentu súd nespochybnil. Odporca nepreukázal, že v prípade navrhovateľa postačoval ústny záväzok k spolupráci v zmysle článku 46 ods. 2 Smernice, teda že navrhovateľ mal dobrý vzťah s kontrarozviedkou. Taktiež zostáva nejasné, z akého dôvodu príslušníci ŠtB dodatku k správe o získaní k spolupráci uviedli, že navrhovateľ „bude kompromitovaný a tak postupne vedený k plneniu požadovaných úloh“. Ak by totiž so spoluprácou navrhovateľ súhlasil bol by takýto dovetok nadbytočný a kontraproduktívny. V neposlednom rade súd poukazuje aj na mnoho ďalších, neprávď uvádzaných v materiáloch ŠtB (memorandum), ktoré navrhovateľ rovnako listinnými dôkazmi preukázal. K takýmto nepresným informáciám by podľa názoru súdu, príslušníci ŠtB nedospeli, keby postupovali v zmysle smernice RMV ČSSR č. 3/1978 (čl. 26 a nasl.) pri výbere kandidáta. Teda, ak by príslušníci ŠtB mali o navrhovateľa záujem ako o spolupracovníka, mali pri troch návštevách, ktoré na fare absolvovali, dostatok priestoru na to, aby získali o navrhovateľovi základné informácie o jeho osobe a rodine, ktoré by zodpovedali skutočnosti. V prípade, ak by išlo skutočne o spoluprácu s navrhovateľom boli príslušníci ŠtB povinní v zmysle článku 140 Smernice memorandum prepracovať, prípadne doplniť, čo však uskutočnené nebolo.

Navrhovateľ bol ako tajný spolupracovník ŠtB teda zaevidovaný v rozpore s vtedy platnou smernicou, keď bol zaevidovaný bez toho, že by sa k spolupráci zaviazal. Takýmto postupom ako i ďalšou evidenciou navrhovateľa ako agenta ŠtB sa odporca dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu jeho osobnosti. Evidencia má totiž nepochybne dehonestujúci dopad, pretože navrhovateľ je označovaný za osobu, ktorá sa svojou činnosťou podieľala na nezákonných postupoch bývalej ŠtB pri popieraní základných ľudských práv.

K námietke nedostatku pasívnej legitímácie odporcu, ktorý sa zároveň bránil aj tým, že nespôsobil žiadny neoprávnený zásah do práv na ochranu osobnosti navrhovateľa, súd uvádza, že rozdelením ČSFR (čl. 3 zákona č. 542/1992 Zb.) z právnej úpravy nasledujúceho ústavného vývoja bolo možné vyvodiť, že príslušné právomoci, prislúchajúce ku dňu zániku ČSFR federálnym orgánom, prešli 1.januárom 1993 na území Slovenskej republiky na príslušné orgány tejto republiky. Pre postih konkrétneho subjektu za neoprávnenú evidenciu v materiáloch bývalej ŠtB je rozhodujúce nielen to, ktorý z ústredných orgánov štátnej

17C/98/2005

správy Slovenskej republiky prevzal výslovne spomínanú pôsobnosť časti bývalého Federálneho ministerstva vnútra, ale i to, ktorému štátnemu orgánu bola táto pôsobnosť, pri chýbajúcej výslovnej zákonnej úprave, podľa povahy veci najbližšia. V tejto súvislosti poukazuje súd na právny názor Krajského súdu v Bratislave, ktorý zaujal vo svojom rozhodnutí zo dňa 24.3.2009, č.k. 5 Co 37/2008-426 stanovisko, že jedine odporca má možnosť prístupu k dokumentácii či povinnostiam vyplývajúcim z obsahu zákona č. 553/2002 Z.z.

Ak by súd v takejto veci odmietol kladné rozhodnutie vo veci iba pre nedostatok pasívnej legitímácie, na ktoré je inak príslušný, len z dôvodu mlčania alebo neúplnosti zákona, dopustil by sa odmietnutia spravodlivosti (denegatio iustitiae) voči navrhovateľovi, ako jednej zo základných zásad občianskeho súdneho konania, podľa názoru prvostupňového súdu iba odporca má možnosť so zachovanými dokumentmi disponovať a teda zabezpečiť realizáciu morálnej satisfakcie tak, ako ju žiada navrhovateľ.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O. s. p. a priznal úspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov konania proti odporcovi, ktorý v konaní úspešný nebol. Trovy konania navrhovateľa pozostávajú zo zaplateného súdneho poplatku za návrh 99,57 € a z trov právneho zastúpenia za 12 úkonov právnej pomoci:

1. prevzatie a príprava právneho zastúpenia,
2. písomné podanie návrhu na súd dňa 26.04.2005,
2. účasť na pojednávaní dňa 19.01.2006,
3. písomné vyjadrenie zo dňa 30.03.2006,
4. účasť na pojednávaní dňa 30.03.2006,
5. účasť na pojednávaní dňa 06.06.2006,
6. účasť na pojednávaní dňa 03.10.2006,
7. písomné vyjadrenie zo dňa 09.07.2007,
8. účasť na pojednávaní dňa 25.09.2007,
9. písomné vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 14.02.2008,
10. účasť na pojednávaní dňa 24.03.2009,
11. písomne vyjadrenie k dovolaniu zo dňa 09.07.2009,
12. účasť na pojednávaní dňa 09.02.2012.

Hodnota jedného právneho úkonu podľa § 1 ods. 3 v spojení s § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z.z., za rok 2005 - 38,31 €, za rok 2006 - 41,82 €, za rok 2007 - 45,51 €, za rok 2008 - 48,63 €, za rok 2009 - 53,49 €, za rok 2012 - 58,69 €, t.j. spolu 1.069,90 € + réžijný paušál 2 x 4,98 €, 5 x 5,44 €, 2 x 5,91 €, 1 x 6,31 €, 3 x 6,95 €, 1 x 7,63 €, spolu réžijný paušál 83,77 € + 20 % DPH (230,73 €). Spolu predstavujú trovy právneho zastúpenia 1.384,40 €.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajšom súde, písomne v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 O. s. p. sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O. s. p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

17C/98/2005

Podľa § 205 ods. 2 O. s. p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 205 ods. 1 O. s. p. skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

- a/ sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) lebo obsadenia súdu,
- b/ má byť nim preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c/ odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,
- d/ ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Podľa § 205a ods. 2 O. s. p. ustanovenie odseku 1 sa nepoužije v konaniach podľa odseku 120 ods. 2 O. s. p.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

V Bratislave dňa 09.02.2012

**JUDr. Michaela Pacherová PhD.
sudkyňa**

Za správnosť vyhotovenia: Anna Šrajnerová (podpísané)

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava II v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: František Krajňák, ul. Kpt. Nálepku 36, Medzilaborce, zastúpený advokátom JUDr. Jánom Čarnogurským, Dostojevského rad 1, Bratislava, proti odporcom: 1. Ústav pamäti národa, Nám. SNP 28, Bratislava, 2. Slovenská republika - Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, o určenie právneho vzťahu, rozhodol

t a k t o :

Súd určuje, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v zozname bývalej Štátnej bezpečnosti ako agent.

Odporca v 1. rade je *povinný* zverejniť výrok rozsudku na svojej internetovej stránke a v registračnom protokole pri mene navrhovateľa uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

V časti o určenie, že navrhovateľ vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako jej tajný spolupracovník súd konanie *z a s t a v u j e*.

Odporcovia v 1. a 2. rade sú *povinní* spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania 16.982,50 Sk do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

O d ô v o d n e n i e

Navrhovateľ sa návrhom podaným na tunajší súd domáhal, aby súd učil, že je neoprávnene evidovaný v zoznamoch bývalej Štátnej bezpečnosti ako jej agent, aby súd určil, že navrhovateľ vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako tajný spolupracovník, odporca je *povinný* zverejniť výrok rozsudku na svojej

intrenetovej stránke a v registračnom protokole pri mene uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí.

Vo svojom návrhu uviedol, že po absolvovaní Cyrilo-metodskej bohosloveckej fakulty v Bratislave nastúpil ako gréckokatolícky duchovný najskôr v Rokytove pri Humennom, neskôr bol preložený na gréckokatolícku faru v Medzilaborciach. Počas pôsobenie na gréckokatolíckych farách ho opakovane navštívili príslušníci Štátnej bezpečnosti a zavádzali rozhovor na pomery v Gréckokatolíckej cirkvi. V súlade so svojim kňazským poslaním ich navrhovateľ vždy prijal korektne, ale okrem všeobecných pohľadov na cirkev im nič špecifické nepovedal. Štátnu bezpečnosť považoval za políciu v polícii a nebol ochotný s ňou spolupracovať.

Na pojednávaní konanom dňa 19.01.2006 upravil právny zástupca navrhovateľa petit návrhu tak, že v jeho prvom odseku má namiesto slova „v zoznamoch“ byť správne označenie „v registračných protokoloch“.

Na pojednávaní konanom dňa 25.9.2007 vzal právny zástupca navrhovateľa späť návrh v časti o určenie, že navrhovateľ vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako jej tajný spolupracovník. Keďže odporcovia s čiastočným späťvzatím súhlasili, súd podľa § 96 O.s.p. konanie v tejto časti zastavil.

Odporcovia v 1. a 2. rade s návrhom nesúhlasili.

Súd vykonal dokazovanie výsluchom navrhovateľa, jeho právneho zástupcu, splnomocnených zástupcov odporcov, svedkov, oboznámil sa s obsahom listinných dôkazov a zistil nasledovný skutkový stav:

Dňa 02.10.1985 bol Okresnou správou ZNB, oddelenie ŠtB v Humennom spísaný záznam o získaní ku spolupráci KTS „FERO“ ger. číslo zväzku 17853, podľa ktorého dňa 26.9.1985 o 12.00 hodine bol vo vyťažovacej miestnosti orgánov ŠtB na oddelení pasov a víz v Humennom vykonaný viazací akt, ktorý previedol náčelník oddelenia ŠtB mjr. JUDr. Šimon Ganišin za prítomnosti staršieho referenta ŠtB Humenné npor. Jozefa Zuskáča.

Zo záznamu o získaní k spolupráci vyplýva, že úvodná časť rozhovoru bola zameraná na všeobecnú tému, najmä o medzinárodnej situácii vo svete, o súkromnom živote navrhovateľa, o problémoch v mieste jeho pôsobenia. Ďalšia časť rozhovoru bola zameraná na osoby, ktoré stoja na pozíciách reakčného duchovenstva a sú v záujme oddelenia ŠtB. Navrhovateľ sa vyjadroval k osobe správcu fary v Medzilaborciach Milanovi Chauturovi. Samotnému viazaciemu aktu predchádzalo kladné hodnotenie doterajšej činnosti navrhovateľa označeného ako „kandidát“. Následne mu bola priamym návrhom ponúknutá spolupráca s orgánmi čl. Kontrarozvedky a bol požiadaný o vyjadrenie sa k tejto otázke. Kandidát mal po krátkom rozmýšľaní povedať, že proti stykom s orgánmi ŠtB nemá žiadne výhrady,

pretože ako občan je povinný poskytovať informácie, ktoré získa, a ktoré by mohli narušiť dobré vzťahy medzi cirkvou a štátom. Odmietol však podpísať záväzok o spolupráci s odôvodnením, že nikto nevie ako sa môže situácia v budúcom období zmeniť. V ďalšom priebehu viazacieho aktu mala byť vykonaná inštruktáž k základným zásadám spolupráce a zároveň bola dohodnutá prvá schôdzka po viazacom akte na 22.10.1985 o 10.00 hod., ktorá sa mala uskutočniť v teréne na dohodnutom mieste pri Rokytove. Bolo dohodnuté, že poznatky získané od agenta budú podávané pod krycím menom „FERO“.

Záznam bol podpísaný operatívnym pracovníkom npor. Jozefom Zuskáčom, náčelníkom oddelenia ŠtB mgr. JUDr. Šimonom Ganišinom a náčelníkom 2. Odboru ŠtB kpt. Ing. Miroslavom Chovancom.

V doplnku k záznamu k správe o získaní ku spolupráci zo dňa 16.10.1985 (č.l. 19 spisu) sa okrem iného uvádza: „pravidelným stykom a vyťažovaním RO k situácii o problematike gréckokatolíckej cirkvi bude kompromitovaný (aj za využitia zvukových záznamov zo schôdzok) a tak postupne vedený k plneniu nami požadovaných úloh.

Dňa 03.9.1985 bolo vypracované memorandum, ktoré okrem iných obsahuje i údaje o osobných a rodinných pomeroch navrhovateľa.

Podľa vyhodnotenia tajného spolupracovníka „FERO“ reg. číslo zv. 17853 zo dňa 17.01.1989 sa mal navrhovateľ v roku 1988 zúčastniť 11 agentúrnych schôdzok na ktorých mal podať 9 agentúrnych poznatkov, ktoré boli spracované pre 2. odbor S ŠtB Košice, z uvedených sa zachoval iba jeden záznam.

Odporca v 1. rade s návrhom nesúhlasil, uviedol, že na základe zákonnej licencie na elektronickom médiu zverejnil prepis evidenčného záznamu, o tom, že KS ZNB - Správa ŠtB Košice zaviedla zväzok na osobu František Krajňák, nar. 04.01.1956. Podľa označenia navrhovateľa v žalobe nemá byť zrejmé, že sa jedná o osobu, zverejnenú na elektronickom médiu. Navrhovateľ teda nepreukázal, že došlo k protiprávnemu zásahu do jeho osobnostných práv, teda nepreukázal, že má aktívnu vecnú legitimáciu. Odporca v 1. rade registračné protokoly zverejnil na základe zák.č. 533/1992 Zb., ktorý mu takúto povinnosť ukladá a keďže jeho povinnosti vyplývajú zo zákona nemožno hovoriť o neoprávnenom zásahu do osobnostných práv navrhovateľa. Odporca v 1. rade samotný záznam nerealizoval a ani v súčasnosti nemôže doň zasahovať.

Odporca v 2. rade s návrhom nesúhlasil, namietal nedostatok pasívnej legitimácie. Uviedol, že Ministerstvo vnútra SR nie je právnym nástupcom bývalej Štátnej bezpečnosti, ktorá ako zložka Zboru národnej bezpečnosti bola riadená Federálnym ministerstvom vnútra ČSSR a Ministerstvo vnútra SSR nemalo na jej

činnosť žiaden vplyv. Poukázal na to, že zákonným opatrením Predsedníctva SNR č. 57/1991 Zb. sa z Verejnej bezpečnosti ako zložky zboru národnej bezpečnosti zriadil Policajný zbor SR. Citované zákonné opatrenie však ďalšie pôsobenie Štátnej bezpečnosti neupravovalo. K jej zániku de facto a de iure došlo až zákonom č. 204/1991 Zb. o Policajnom zbore Slovenskej republiky, ktorý však neurčil právneho nástupcu bývalej Štátnej bezpečnosti a neurobil tak ani iný všeobecne záväzný právny predpis.

Navrhovateľ sa vo svojej výpovedi plne pridržiaval písomne podaného návrhu. Trval na tom, že k spolupráci s ŠtB nikdy nedal písomný ani ústny súhlas. Potvrdil, že príslušníci ŠtB ho na fare navštívili celkom asi trikrát. Zakaždým viedli bežný zdvorilostný rozhovor, navrhovateľ ich vnímal ako štátny dozor nad cirkvami. Druhá návšteva bola v septembri 1985 a pri tejto návšteve navrhli navrhovateľovi spoluprácu. Tento návrh navrhovateľ odmietol, odmietol podpísať aj mlčanlivosť. Ďalej ho na spoluprácu viac nenahovárali. Posledný krát prišli na faru opätovne dvaja príslušníci ŠtB, na otázku, z akého dôvodu prišli, odpovedali, že robia okružnú cestu chodia po farách a tak prišli ak k navrhovateľovi.

V obsahu materiálu bývalej ŠtB navrhovateľ zistil viacero nezrovnalostí. Konkrétne v zázname o získaní k spolupráci sa píše, že dňa 26.9.1985 sa mal navrhovateľ dostaviť do utajenej miestnosti, kde mu bol urobený návrh na spoluprácu a kde sa mal ústne zaviazat' k spolupráci. Navrhovateľ si údaje porovnal z obsahom svojej pastoračnej kroniky, v ktorej mal práve na tento deň záznam, že ho na fare navštívili príslušníci ŠtB. K stretnutiu, ktoré sa malo konať s príslušníkmi ŠtB dňa 22.10.1985 v Rokytove, navrhovateľ opätovne poukázal na záznam v pastoračnej kronike, z ktorého vyplývalo, že v tento deň navrhovateľ spolu s manželkou odchádzal na týždennú dovolenku do Bratislavy. Navrhovateľ uviedol, že je urážkou, že na internete vystupuje ako agent ŠtB, takéto zverejnenie pre neho predstavuje problémy, keď musí ostatným kňazom, veriacim, priateľom a rodine, záležitosť vysvetľovať. Keďže internetová stránka je prístupná celému svetu, dostáva ohlasy aj zo zahraničia.

Právny zástupca navrhovateľa mal za to, že už samotné evidovanie v registračných protokoloch je všeobecne chápané ako negatívny zásah do práv tohto občana. Ide o neoprávnený zásah do osobnostných práv občana, teda samotné zverejnenie takejto neoprávnenej evidencie je objektívne spôsobilé zasiahnuť do osobnostných práv občana, a preto by nemal byť dôvod ani potreba preukazovať mieru a rozsah zásahu do práv na ochranu osobnosti.

Navrhovateľ poukázal na viacero nezrovnalostí v údajoch uvádzaných v memorande:

1. V memorande sa uvádza, že navrhovateľ ovláda nemecký jazyk. Navrhovateľ nemecký jazyk neovláda ovláda čiastočne anglický jazyk.

2. V memorande sa uvádza, že matka pracuje v Drobnom tovare. V tom čase bola už štyri roky na dôchodku.
3. V memorande sa uvádza, že otec zomrel pred 5. rokmi. V tom čase bol už 13. rokov mŕtvi.
4. V memorande sa uvádza, že do základnej školy chodil navrhovateľ v Prešove. Navštevoval ju v Solivare.
5. Navrhovateľ neštudoval na SVŠ ale na Gymnáziu
6. ZVS nevykonával v Sušiciach ale v Uherskom Hradišti.
7. Sestra navrhovateľa nepracovala v Bratislave ale v Poprade.

Uvedené tvrdenia navrhovateľ preukázal listinnými dôkazmi: potvrdeniami o návšteve školy, vykonávaní ZVS, rozviazanie pracovného pomery jeho sestry, úmrtný list otca navrhovateľa, vysvedčenie z gymnázia v Prešove.

Súd vo veci vypočul aj bývalých príslušníkov ŠtB, ktorí sa mali zúčastniť viazacieho aktu navrhovateľa.

JUDr. Šimon Ganišin vo svojej výpovedi uviedol, že navrhovateľa nepozná, ani meno mu nie je povedomé. Na okresnú správu ZNB nastupoval v roku 1985, pôsobil tam asi do roku 1987, kedy prestúpil do Košíc. Získaniu kandidáta ku spolupráci sa zúčastnil v jednom prípade, zúčastnil sa priamo viazacieho aktu. Na podrobnosti si už svedok nevedel spomenúť, teda či kandidát spoluprácu podpísal alebo nie. Po nahliadnutí do záznamu o získaní k spolupráci svedok zapochyboval, či ide o jeho podpis. Na spolupracovníkov Zuskáča, Chovanca a Staška si svedok pamätal. Nevedel sa vyjadriť, či mohlo dôjsť k takej situácii, že by boli osoby získavané k tajnej spolupráci fingované, teda, že by sa vôbec nezúčastnili viazacieho aktu.

Svedok potvrdil, že osobne navštevoval farnosti v okrese Humenné, ktoré konkrétne si nepamätal. Pochôdzky sa konali s cieľom stabilizovať situáciu medzi cirkvami v okrese Humenné. Na pochôdzkach sa rozprával s kňazmi, ktorí mu objasňovali situáciu medzi cirkvami. Niektoré farnosti navštívil aj viackrát.

Svedok Jozef Zuskáč vo svojej výpovedi uviedol, že na Okresnej správe ZNB, oddelení ŠtB v Humennom pracoval vo funkcii staršieho referenta. Meno navrhovateľa mu je známe, vedel, že takýto kňaz v okrese Humenné pôsobil. Na podrobnosti viazacieho aktu s navrhovateľom, priebeh získavania k spolupráci navrhovateľa si už nepamätal. Nestretol sa s takým prípadom, že by bol celý osobný spis spolupracovníka ŠtB vykonštruovaný.

JUDr. Rudolf Staško ako svedok uviedol, že v roku 1985 pracoval na oddelení ŠtB v Humennom. Navrhovateľa nepozná, agendu prevzal od svojho predchodcu, teda sa nemôže vyjadriť ani o podrobnostiach ohľadne viazacieho aktu, ale ak bola osoba vedená ako agent tak musela o spolupráci vedieť.

Marta Krautzová vo svojej svedeckej výpovedi uviedla, že navrhovateľa pozná ale v bližšom vzťahu nie sú. Pred rokom 1985 nemala žiaden vzťah k navrhovateľovi a po roku 1985 ho pozná z videnia. Nevedela o tom, že navrhovateľ kontaktoval príslušníkov ŠtB. Podľa názoru svedkyne príslušníci ŠtB kňazov nenavštevovali. Svedkyňa neboli známe skutočnosti, či navrhovateľ mal nejaký kontakt s príslušníkmi ŠtB, resp. či odmietal stretnutia s nimi.

Podľa článku 6 Smernice pre prácu so spolupracovníkmi kontrarozvedky A-oper-1-3 ako prílohy k Rozkazu Ministra vnútra ČSSR zo dňa 15.01.1978 rozlišujú sa tieto kategórie tajných spolupracovníkov:

- A) rezident,
- B) agent,
- C) držiteľ prepožičaného bytu.

Podľa článku 12 citovanej Smernice agent je tajný spolupracovník, ktorý plní úlohy pri odhaľovaní, rozpracovaní a dokumentovaní protištátnej trestnej činnosti a úlohy smerujúce k predchádzaniu tejto trestnej činnosti.

Podľa článku 27 Smernice, pri výbere kandidáta sa uplatňujú jednak všeobecné hľadiská vzťahujúce sa na všetkých tajných spolupracovníkov, ako aj na špeciálne hľadiská dané konkrétnou štátobezpečnostnou situáciou a predpokladanými úlohami, ktoré má kandidát po získaní plniť.

Podľa článku 30 Smernice pracovník kontrarozvedky musí v období výberu kandidáta zhromaždiť podklady k jeho previerke. Rozsah a hĺbka týchto podkladov vychádza z charakteru kandidáta a z predpokladaných úloh, ktoré má plniť po získaní. Previerka musí byť vykonaná vždy dôkladne tak, aby jej výsledok bol čo najobjektívnejší.

Podľa článku 31 ods. 1 Smernice podklady k previerke kandidáta získava pracovník kontrarozvedky administratívnou previerkou, kontrarozvednými prostriedkami a osobným stykom s kandidátom.

Podľa článku 46 ods. 1, 2, 3 ak súhlasí získavaný tajný spolupracovník so spoluprácou popisuje pripravený záväzok k spolupráci alebo ho spíše sám voľnou formou.

Písomný záväzok sa nevyžaduje v prípadoch, kedy by jeho podpis mohol ohroziť dobrý vzťah získavaného tajného spolupracovníka k spolupráci s kontrarozvedkou. V tomto prípade postačí ústny súhlas získavaného tajného spolupracovníka.

Získaný tajný spolupracovník si sám zvolí krycie meno, ak tak neurobí, určí ho pracovník kontrarozvedky.

Podľa § 2 písm. f/ zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení ústavu pamäti národa a o doplnení niektorých zákonov (zákon o pamäti národa) na účely tohto zákona sa rozumie dokumentom všetky druhy zväzkov, podzväzkov, informačných výstupov zo zväzkov, záznamov, personálnych (kádrových) spisov a osobných evidenčných kariet, ktoré sú predmetom sprístupňovania alebo zverejňovania podľa tohto zákona.

Podľa § 2 písm. g/ cit. zákona sa na účely tohto zákona rozumie bezpečnostnou zložkou Štátnej bezpečnosť, Hlavná správa vojenskej kontrarozvedky Zboru národnej bezpečnosti (III. správa), spravodajská správa Hlavnej správy Pohraničnej stráže a ochrany štátnych hraníc, odbor vnútornej ochrany Zboru nápravnej výchovy, Spravodajská služba Generálneho štábu Československej armády alebo predchodcovia týchto zložiek v období od 18. apríla 1939 do 31. decembra 1989.

Podľa § 8 ods. 3 Zákona o pamäti národa dokumenty o činnosti bezpečnostných zložiek štátu (§ 2 písm. f/, g/) vo vlastníctve ústavu sú nenahraditeľným svedectvom o historickom období, v ktorom vznikli, a preto ako dôležité pre uchovanie pamäti národa sú jeho kultúrnym dedičstvom.

Podľa § 19 ods. 1 Zákona o pamäti národa ústav vydá tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok Štátnej bezpečnosti z rokov 1939 až 1989, hlavne s údajmi o dátume zavedenia zväzku, jeho pohybe a archivovaní, druhu zväzku a jeho zmene, osobách, ak sa nejedná o cudzincov, alebo objektoch, ku ktorým sú zväzky evidované. Zo zachovaných protokolov zväzkov Hlavnej správy rozvedky zboru národnej bezpečnosti (1. správa) vydá ústav prehľad objektových zväzkov evidovaných do 31. decembra 1989 a prehľad aktívnych a vplyvových opatrení. Ústav vydá tiež tlačou a na elektronických médiách prepis protokolu zväzkov odboru vnútornej ochrany zboru nápravnej výchovy v rozsahu objektových zväzkov a zväzkov osôb evidovaných ako spolupracovníci tohto odboru, ak boli využité na prospech Štátnej bezpečnosti.

Podľa § 19 ods. 2 cit. zákona, ústav priebežne vydáva tlačou a na elektronických médiách zoznam personálnych (kádrových) spisov príslušníkov bezpečnostných zložiek, sprístupnených podľa § 17 ods. 1 písm. b) bodu 2, zároveň s uvedením dátumu zaradenia príslušníka do bezpečnostnej zložky, služobných funkcií vykonávaných príslušníkom v bezpečnostnej zložke a dátumu ukončenia tohto zaradenia.

Podľa § 26 ods. 3 Zákona o pamäti národa ústav nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumente a údaje získané do informačného systému dokumentov zo zachovaných evidenčných pomôcok uvedených v odseku 2 sú presné alebo pravdivé.

Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo domáhať sa, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadost'učinenie.

Z obsahu smernice pre prácu s tajnými spolupracovníkmi československej kontrarozvedky A. oper-1-3 vydanéj rozkazom ministra vnútra ČSSR č. 8/1972 bolo zistené, že agent bol jedným z tajných spolupracovníkov ŠtB. Tento spolupracovník sa získaval v priebehu tzv. viazacieho aktu, pri ktorom sa spravidla podpisuje písomný záväzok k spolupráci. Písomný záväzok k spolupráci môže získavaný spolupracovník spísať aj sám voľnou formou. Písomný záväzok sa nevyžaduje v jednom prípade, a to - ak by jeho podpis mohol ohroziť dobrý vzťah kandidáta k spolupráci s kontrarozvedkou. V takomto prípade postačí kandidátov ústny záväzok k spolupráci.

S poukazom na citované zákonné ustanovenia a vykonané dokazovanie súd dospel k záveru, že návrh navrhovateľa je dôvodný. Súd vyhodnotil ako vierohodnú výpoveď navrhovateľa aj jeho písomné dôkazy v tom zmysle, že ho síce príslušníci ŠtB navštívili na jeho fare, kde sa s nimi rozprával o otázkach gréckokatolíckej cirkvi, ale k tajnej spolupráci sa nikdy a žiadnym spôsobom navrhovateľ nezaviazal. Túto skutočnosť nevedeli potvrdiť ani vypočutí svedkovia, bývalí príslušníci ŠtB, ktorí sa mali viazacieho aktu zúčastniť.

Odporca v 2. rade jednak nepreukázal, že navrhovateľ sa dna 26.9.1985 zúčastnil viazacieho aktu, keď navrhovateľ predložil súdu pastoračnú kroniku, v ktorej je záznam, že v uvedený deň odcestoval. Hodnovernosť tohto dokumentu súd nespochybnil. Odporca v 2. rade nepreukázal, že v prípade navrhovateľa postačoval ústny záväzok k spolupráci v zmysle článku 46 ods. 2 Smernice, teda, že navrhovateľ mal dobrý vzťah s kontrarozvedkou. Taktiež zostáva nejasné, z akého dôvodu príslušníci ŠtB dodatku k správe o získaní k spolupráci uviedli, že navrhovateľ „bude kompromitovaný a tak postupne vedený k plneniu požadovaných úloh“. Ak by totiž so spoluprácou navrhovateľ súhlasil nebol by takýto dovetok potrebný. V neposlednom rade súd poukazuje aj na mnoho ďalších neprávď uvádzaných v materiáloch ŠtB (memorandum), ktoré navrhovateľ rovnako listinnými dôkazmi preukázal. K takýmto nepresným informáciám by podľa názoru súdu, príslušníci ŠtB nedospeli, keby postupovali v zmysle smernice RMV ČSSR č. 3/1978 (čl. 26 a nasl.) pri výbere kandidáta. Teda, ak by príslušníci ŠtB mali o navrhovateľa záujem ako o spolupracovníka, mali pri troch návštevách, ktoré na fare absolvovali, dostatok priestoru na to, aby získali o navrhovateľovi základné informácie o jeho osobe a rodine, ktoré by zodpovedali skutočnosti. V prípade, ak by išlo skutočne o spoluprácu s navrhovateľom boli príslušníci ŠtB povinný v zmysle článku 140 Smernice memorandum prepracovať, prípadne doplniť, čo však uskutočnené nebolo.

Navrhovateľ bol ako tajný spolupracovník ŠtB teda zaevidovaný v rozpore s vtedy platnou smernicou, keď bol zaevidovaný bez toho, že by sa k spolupráci zaviazal. Takýmto postupom ako i ďalšou evidenciou navrhovateľa ako agenta ŠtB sa odporca v 1. rade dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu jeho osobnosti. Evidencia má totiž nepochybne dehonestujúci dopad, pretože navrhovateľ je označovaný za osobu, ktorá sa svojou činnosťou podieľala na nezákonných postupoch bývalej) ŠtB pri popieraní základných ľudských práv.

Ak odporca v 1. rade namietal nedostatok aktívnej legitímácie z obsahu archívneho zväzku bolo nepochybené, že osoba, ktorá bola na internete zverejnená ako spolupracovník bývalej ŠtB je totožná s osobou navrhovateľa.

K námietke nedostatku pasívnej legitímácie odporcu v 2. rade súd uvádza, že po rozdelení ČSFR (čl. 3 zákona č. 542/1992 Zb.) z právnej úpravy nasledujúceho ústavného vývoja bolo možné vyvodiť, že príslušné právomoci, prislúchajúce ku dňu zániku ČSFR federálnym orgánom, prešli 1. januárom 1993 na území Slovenskej republiky na príslušné orgány tejto republiky. Pre postih konkrétneho subjektu za neoprávnenú evidenciu v materiáloch bývalej ŠtB je rozhodujúce nielen to, ktorý z ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky prevzal výslovne spomínanú pôsobnosť časti bývalého Federálneho ministerstva vnútra, ale i to, ktorému štátnemu orgánu bola táto pôsobnosť, pri chýbajúcej výslovnej zákonnej úprave, podľa povahy veci najbližšia. A to je bez akýchkoľvek pochybností práve odporca v 2. rade - Ministerstvo vnútra SR. Ak by súd v takejto veci odmietol kladné rozhodnutie vo veci iba pre nedostatok pasívnej legitímácie, na ktoré je inak príslušný, len z dôvodu mlčania alebo neúplnosti zákona, dopustil by sa odmietnutia spravodlivosti (*denegatio iustitiae*) voči navrhovateľovi, ako jednej zo základných zásad občianskeho súdneho konania, a to práve v prípade, keď štát a jeho orgán neoprávnene narušil pokojný stav v jeho osobnostných právach.

Odporca v 1. rade je potom pasívne legitimovaný iba v časti realizácie zadosťučinenia vo forme zverejnenia výroku rozsudku na svojej internetovej stránke. Zákonnou povinnosťou odporcu v 1. rade je zverejňovanie zoznamov spolupracovníkov bývalej ŠtB bez toho, aby bol povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumente a údaje získané do informačného systému dokumentov zo zachovaných evidenčných pomôcok sú presné a pravdivé, za súčasnej právnej úpravy nemôže na evidencii nič meniť, to však neznamená, že dotknutej osobe nemôže byť poskytnutá ochrana súdnym rozhodnutím. Za dodržiavanie právnych predpisov pri získavaní spolupracovníkov ŠtB zodpovedá odporca v 2. rade ako právny nástupca pôvodného Ministerstva vnútra ČSSR a následne ministerstva vnútra ČSFR. Avšak iba odporca v 1. rade má možnosť so zachovanými dokumentmi disponovať a teda zabezpečiť realizáciu morálnej satisfakcie tak, ako ju žiada navrhovateľ.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 142 ods. 1 O.s.p. a priznal úspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov konania proti odporcom, ktorý v konaní úspešní neboli. Trovy konania navrhovateľa pozostávajú z trov právneho zastúpenia za 9 úkonov právnej pomoci:

1. prevzatie a príprava zastúpenia,
2. vypracovanie návrhu na súd
3. účasť na pojednávaní dňa 19.01.2006,
4. písomné vyjadrenie zo dňa 30.02.2006,
5. účasť na pojednávaní dňa 30.3.2006,
6. účasť na pojednávaní dňa 06.6.2006,
7. účasť na pojednávaní dňa 03.10.2006,
8. písomné vyjadrenie zo dňa 09.7.2007,
9. účasť na pojednávaní dňa 25.9.2007,

dva úkony právnej pomoci á 1.154,- Sk, 5 úkonov právnej pomoci á 1.260,- Sk a dva úkony právnej pomoci á 1.371,- Sk, spolu 11.350,- Sk + 19 % DPH 2.156,50 Sk. 9 x režijný paušál 2 x 150,- Sk, 5 x 164,- Sk a 2 x 178,- Sk. Spolu trovy právneho zastúpenia tak predstavujú 16.982,50 Sk. Súdny poplatok, ktorý navrhovateľ za podanie návrhu zaplatil vo výške 2.000,- Sk. Spolu trovy konania navrhovateľa predstavujú sumu 16.982,50 Sk.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku je možné podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na tunajší súd, písomne, trojmo.

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

V Bratislave dňa 25.9.2007

Mgr. Michaela Pacherová PhD.

Za správnosť vyhotovenia:

6

OKRESNÝ SÚD BRATISLAVA II	
BRATISLAVA, Drieňová 5	
Došlo: 22-04-2009	hod. min.
..... krát	PRÍLOH
.....	RUBRIK

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA	
PODATEĽNÁ	
Došlo: 12 MÁJ 2009/003704	
číslo: DE/2006/0305T	
Prílohy:	Vybavuje:

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Juraja Považana a členov senátu JUDr. Eleny Ďuranovej a JUDr. Milana Chalupku v právnej veci navrhovateľa: František Krajňák, bytom v Medzilaborciach, ul. kpt. Nálepku č. 36, zast. JUDr. Jánom Carnogurským, advokátom v Bratislave, Dostojevského rad č. 1, proti odporcom : 1/ Ustav pamäti národa, Nám. slobody č. 6, Bratislava, 2/ Slovenská republika - Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky v Bratislave, Pribinova 2, o ochranu osobnosti, na odvolanie oboch odporcov proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II v Bratislave zo dňa 25. septembra 2007 č. k. 17C 98/2005 - 365 1205210511 takto

rozhodol:

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom 1/ potvrdzuje.

Vo vzťahu medzi navrhovateľom a odporcom 2/ rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti mení tak, že návrh navrhovateľa zamieta.

V časti napadnutého rozsudku týkajúceho sa náhrady trov prvostupňového konania odvolací súd výrok rozsudku mení tak, že odporca 1/ je povinný zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov prvostupňového konania vo výške 563.72 euro do rúk JUDr. Jána Čarnogurského do troch dní.

Navrhovateľovi a odporcovi 2/ nepriznáva náhradu trov odvolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa určil, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v zozname bývalej štátnej bezpečnosti ako agent.

Odporcovi 1/ uložil povinnosť zverejniť výrok rozsudku na svojej internetovej

stránke a v registračnom protokole pri mene navrhovateľa uviesť poznámku o súdnom rozhodnutí a to všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

V časti o určenie, že navrhovateľ vedome nespolupracoval s bývalou Štátnou bezpečnosťou ako jej tajný spolupracovník súd konanie zastavil pre späťvzatie návrhu a o trovách konania rozhodol tak, že odporcovia 1/, 2/ sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania 16.982,50 Sk do troch dní.

Vychádzal zo zistenia, že navrhovateľovo uvedenie v zozname spolupracovníkov bývalej ŠtB a jeho uverejnenie na internetovej stránke odporcu 1/ poškodilo občiansku česť navrhovateľa, jeho dobrú povesť a ľudskú dôstojnosť (§11 a nasl. OZ), pretože jeho evidencia v materiáloch bývalej Štátnej bezpečnosti (ŠtB) bola neoprávnená. Poukázal na to, že nebol preukázaný písomný záväzok navrhovateľa ku spolupráci s ŠtB. Navrhovateľ preukázal, že sa nezúčastnil tvrdeného viazacieho aktu, ktorý sa mal uskutočniť dňa 29.9.1985, keďže v tej dobe bol spolu s manželkou na dovolenke v Bratislave. Memorandum vypracované na jeho osobu obsahuje veľa lží a nepresností o jeho osobe a najbližšej rodine. Navrhovateľ bol teda ako tajný spolupracovník ŠtB zaevidovaný v rozpore s vtedy platnou smernicou, keď bol zaevidovaný bez toho, aby sa ku spolupráci zaviazal. Takýmto postupom ako i ďalšou evidenciou navrhovateľa ako agenta ŠtB sa odporca 1/ dopustil neoprávneného zásahu do práva na ochranu jeho osobnosti. Evidencia má totiž nepochybne dehonestujúci dopad na osobu navrhovateľa, ktorý bol označený za osobu, ktorá sa svojou činnosťou podieľala na nezákonných postupoch bývalej ŠtB pri popieraní základných ľudských práv.

Odporcu 1/ považoval súd prvého stupňa za pasívne legitimovaného v časti realizácie zadostučinienia vo forme zverejnenia výroku rozsudku na svojej internetovej stránke. Za dodržiavanie právnych predpisov pri získavaní spolupracovníkov ŠtB zodpovedá odporca 2/ ako právny nástupca pôvodného Ministerstva vnútra ČSSR a následne Ministerstva vnútra ČSFR. Avšak iba odporca 1/ má možnosť so zachovanými dokumentmi disponovať a teda zabezpečiť realizáciu morálnej satisfakcie tak, ako ju žiada navrhovateľ.

Odporcov 1/, 2/ spoločne a nerozdielne zaviazal súd nahradiť navrhovateľovi trov konania v sume 16.982,50 Sk.

Proti tomuto rozsudku podali odvolanie obaja odporcovia. Navrhli napadnutý rozsudok zmeniť a návrh voči nim zamietnuť.

Odporca 1/ poukázal na to, že nie je v predmetnom spore pasívne legitimovaný a navyše nespôsobil žiadny neoprávnený zásah do práv na ochranu

osobnosti navrhovateľa, postupoval v súlade so Zákonom o pamäti národa, keď podľa § 12 ods. 2 OZ mohol zverejňovať písomnosti osobnej povahy aj bez súhlasu navrhovateľa. Odporca 1/ nie je štátny orgán ale verejnoprávnu inštitúciou zriadenou zákonom, na ktorú štát preniesol niektoré svoje úlohy.

Ak odporca v 1/ rade splnil právnu povinnosť uloženú mu v § 19 Zákona o pamäti národa a zverejnil elektronickou formou prepis evidenčného záznamu zo zväzku ŠtB o osobe navrhovateľa v kategórii agent (A), nešlo o neoprávnený zásah do osobnosti navrhovateľa, ale odporca v 1/ rade plnil právnu povinnosť, ktorú mu uložil zákon.

Uvedené „evidenčné zväzky“ predstavujú určité historické údaje, ktoré boli zaznamenané počas predchádzajúceho režimu a bez ohľadu na to, či je pochybnosť, že takáto evidencia bola pravdivá alebo nie, predstavujú určitý historický archívny materiál a navrhovateľ v konaní nepreukázal, ale ani netvrdil, že odporca v 1/ rade pri vykonávaní svojej archívnej činnosti prekročil svoje právomoci v tom, aby v zverejnených prepisoch uverejnil také údaje o navrhovateľovi, ktoré neboli uvedené v pôvodných evidenčných zložkách ŠtB. Odporca v 1/ rade teda nemôže niesť zodpovednosť za to, čo v týchto archívnych materiáloch bolo v minulosti zaevidované. Je zrejmé, že odporca v 1/ rade nie je vecne pasívne legitimovaný v tomto konaní.

K evidovaniu navrhovateľa v „materiáloch“ Štátnej bezpečnosti došlo zo strany bývalých federálnych štátnych orgánov. Podľa Ústavného zákona č. 542/1992 Zb. dňom 1.1.1993 zanikla ČSFR a jej nástupníckymi štátmi sa stala Slovenská republika a Česká republika. Týmto dňom zanikli aj štátne orgány ČSFR, jej ozbrojené a bezpečnostné zložky, rozpočtové a príspevkové organizácie napojené na štátny rozpočet a štátne organizácie v pôsobnosti ČSFR zriadené zákonom. Pôsobnosť ČSFR, ktorá jej bola zákonom zverená, prešla na nástupnícke štáty a tým prešla na Slovenskú republiku aj zodpovednosť za neoprávnené zásahy federálnych orgánov a zložiek, ktoré ku dňu 1.1.1993 zanikli. Tým je daná vecná pasívna legitimácia Slovenskej republiky vo vzťahu k takýmto nárokom. Bolo vecou nástupníckych štátov a teda aj Slovenskej republiky, či a ako bude legislatívne riešiť právne nástupníctvom jednotlivých federálnych inštitúcií. Konkrétne právne nástupníctvo federálnych orgánov, ktoré boli zodpovedné za neoprávnený zásah spôsobený bývalou ŠtB, v danom prípade vyriešené nebolo. Preto v situácii, keď je daná vecná pasívna legitimácia štátu, ale nie je zjavné, ktorého štátneho orgánu sa vec týka, je potrebné, aby v zmysle § 104 ods. 2 O.s.p. súd vyzval ústredný orgán štátnej správy a to vládu Slovenskej republiky na to, aby určila, ktorý štátny orgán bude štát v konaní zastupovať. Vzhľadom na to, že vecne pasívne legitimovanú

možno v každom prípade považovať iba Slovenskú republiku, ktorú môže v konaní zastupovať konkrétny štátny orgán, nemožno považovať odporcu v 1/ rade za vecne pasívne legitimovaný subjekt.

Z vyššie uvedeného vyplýva, že vecne pasívne legitimovaný v konaní je odporca v 2/ rade Slovenská republika - Ministerstvo vnútra SR.

Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie aj odporca 2/ a to v rozsahu, ktorým súd určil, že navrhovateľ je neoprávnene evidovaný v zozname bývalej ŠtB ako agent a vo výroku o trovách konania. Rovnako ako odporca 1/ namietol svoju pasívnu legitimáciu v tomto spore. Poukázal na to, že pasívna legitimácia sa musí v každom prípade opierať o existenciu skutočností vyplývajúcich z hmotného práva, ktoré ju preukazujú, čo v danom prípade nebolo preukázané. Má za to, že pasívne legitimovaný je ten orgán SR, ktorý archívny materiál bývalej Štátnej bezpečnosti spravuje a má ho možnosť využívať.

Odvolací súd preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O.s.p. v medziach podaných odvolaní na odvolacom pojednávaní podľa § 214 ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie odporcu 1/ nie je dôvodné.

Podľa čl. 19 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej ústava) každý má právo na zachovanie ľudskej dôstojnosti, osobnej cti, dobrej povesti na ochranu mena.

Právnym prostriedkom ochrany základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do dôstojnosti, osobnej cti, či dobrej povesti sú prostriedky všeobecnej a zvláštnej ochrany v občiansko-právnom konaní vo veciach ochrany osobnosti pred všeobecnými súdmi.

Podľa § 11 O.z. fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

Výpočet chránených osobnostných práv, uvedený v § 11 O.z. nie je vyčerpávajúci, občiansky zákonník chráni aj iné zložky a prejavy späté s osobnosťou občana, napr. dôstojnosť a vážnosť občana v spoločnosti.

Neoprávneným zásahom je zásadne každé nepravdivé tvrdenie alebo obvinenie občana, ktoré zasahuje práva chránené ustanoveniami § 11 a nasl. O.z. a bez významu je skutočnosť, či pôvodca zásahu si bol vedomý nepravdivosti svojho tvrdenia alebo či šlo len o nedbalé preberanie poznatkov a ich šírenie. Neoprávneným zásahom však môže byť aj pravdivé tvrdenie, dotýkajúce sa intímnej sféry života občana, rovnako chránenej ust. § 11 O.z. Neoprávneným zásahom je teda

konanie, ktoré svojím obsahom, formou a cieľom sa dotýka práv chránených ust. § 11 a nasl. O.z. a je objektívne spôsobilé tieto chránené práva narušiť, prípadne ich ohroziť. Môže byť urobený ústne, písomne alebo inak, pokiaľ z tohto iného spôsobu je možné vyvodiť jeho zmysel a význam.

V určitých prípadoch však o neoprávnený zásah do osobnosti občana nepôjde, aj keď by sa tento zásah ako odporujúci objektívnemu právu zdánlivo javil. V právnej teórii i aplikačnej praxi sa hovorí o okolnostiach vylučujúcich neoprávnenosť zásahu resp. o okolnostiach, ktoré ospravedlňujú porušenie či ohrozenie osobnosti občana.

Okolnosti, ktoré majú tieto právne následky a ktoré vychádzajú zo zvažovania významu vzájomne si kolidujúcich záujmov dotknutého občana na strane jednej a záujmov ostatných občanov, osôb či záujmov spoločnosti na strane druhej, sú buď obsiahnuté priamo v právnych normách alebo z nich vyplývajú, čo je potrebné v konkrétnom prípade zisťovať výkladom.

Za neoprávnený zásah do osobnosti občana chránenej všeobecným osobnostným právom nejde tam, kde dotknutý občan k zásahu do svojej osobnosti zvolil, tiež tam, kde je tento zásah dovolený zákonom a tiež, ak k tomuto došlo v rámci výkonu subjektívneho práva stanoveného zákonom, či kde iný subjekt plnil právnu povinnosť, vyplývajúcu mu zo zákona. Vo všetkých uvedených prípadoch však zostáva vykonaný zásah oprávnený len vtedy, ak sa jedná o primeraný spôsobom a jedným (súčasne) nie je v rozpore s takými oprávnenými záujmami občana, na ktorých je potrebné s ohľadom na zaistenie nedotknuteľnosti základu jeho osobnosti za všetkých okolností bezpodmienečne zotrvať.

V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na účel zákona č. 553/2002 Z.z. o sprístupnení dokumentov o činnosti bezpečnostných zložiek štátu 1939 - 1989 a o založení Ústavu pamäti národa v znení neskorších predpisov (vyjadrený v preambule zákona), ktorým je zachovanie poznania minulosti prostredníctvom sprístupnenia utajenej činnosti represívnych orgánov v dobe neslobody 1939 - 1989 a určenie zodpovednosti za porobenie vlasti, vraždenie, zotročovanie, lúpenie a ponižovanie, morálny a hospodársky úpadok sprevádzaný justičnými zločinmi a terorom proti nositeľom odlišných názorov, deštrukciu tradičných princípov vlastníckeho práva, zneužívanie výchovy, vzdelávania, vedy a kultúry na politické a ideologické účely.

Podľa § 19 ods. 1 vety prvej zák. č. 553/2002 Z.z. ústav vydá tlačou a na elektronických médiách prepis evidenčných záznamov zo zachovaných alebo

rekonštruovaných protokolov zväzkov a ďalších evidenčných pomôcok Štátnej bezpečnosti z rokov 1939 až 1989, hlavne s údajmi o dátume zavedenia zväzku, jeho pohybe a archivovaní, druhu zväzku a jeho zmene, osobách, ak sa nejedná o cudzincov, alebo objektoch, ku ktorým sú zväzky evidované.

Podľa § 26 ods. 3 zák. č. 553/2002 Z.z. ústav nie je povinný overovať, či údaje obsiahnuté v dokumente a údaje získané do informačného systému dokumentov zo zachovaných evidenčných pomôcok uvedených v odseku 2 sú presné alebo pravdivé.

Ústne a písomne vykonaný zásah môže spočívať v rozširovaní nepravdivých správ dotýkajúcich sa osobnosti fyzickej osoby, vo zverejňovaní i pravdivých správ z intímneho a rodinného života proti jej vôli, ďalej v nepravdivom obvinení z nečestného, resp. nemorálneho konania, v kritike presahujúcej obsahom, formou i cieľom rámec pravdivej a objektívnej kritiky a pod.

Vzhľadom na ciele právnej úpravy ochrany osobnosti, ktorej prvoradou požiadavkou je chrániť osobnosť fyzickej osoby pred zásahmi, pokiaľ k nim nebol pôvodca oprávnený, nevyžaduje občiansky zákonník pre úspešné uplatnenie práva na ochranu osobnosti zavinenie. Kto sa zásahu dopustil, nemôže sa zodpovednosti zbaviť ani dôkazom, že bol v omyle. Nevyžaduje sa ani vyvolanie následkov neoprávneného zásahu do práva na ochranu osobnosti.

Niet pochyb, že zverejnenie informácie o spolupráci s bývalou ŠtB, ak je takáto informácia nepravdivá, predstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv takejto osoby, keď zverejnenie nepravdivých informácií takéhoto charakteru nemôže ospravedlniť žiaden iný záujem občanov či spoločnosti.

Pre posúdenie oprávnenosti evidencie osoby v materiáloch bývalej ŠtB je rozhodujúce, či k jej zaevidovaniu došlo v súlade s vtedy platnými internými predpismi. Odvolací súd má za to, že pre posúdenie oprávnenosti evidencie je treba prihliadať nielen k nemu, ale tiež i k okolnostiam, za ktorých k záväzku ku spolupráci došlo.

V prejednávanej veci odvolací súd prevzal skutkové zistenia súdu prvého stupňa a stotožnil sa i s jeho záverom, že v konaní nebolo preukázané, že by sa navrhovateľ zaviazal ku spolupráci so ŠtB ako agent.

Odporcovia jednak nepreukázali, že navrhovateľ sa dňa 26.9.1985 zúčastnil viazacieho aktu, túto skutočnosť nevedeli potvrdiť ani svedkovia - bývalí príslušníci ŠtB, ktorí sa mali tohto aktu tiež zúčastniť. Naopak, navrhovateľ preukázal, že v uvedený deň bol odcestovaný v inej časti republiky. Nebol preukázaný ani

17C/98/2005

Podľa § 205 ods. 2 O. s. p. odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b/ konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c/ súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d/ súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e/ doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f/ rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Podľa § 205 ods. 1 O. s. p. skutočnosti alebo dôkazy, ktoré neboli uplatnené pred súdom prvého stupňa, sú pri odvolaní proti rozsudku alebo uzneseniu vo veci samej odvolacím dôvodom len vtedy, ak

- a/ sa týkajú podmienok konania, vecnej príslušnosti súdu, vylúčenia sudcu (prísediaceho) lebo obsadenia súdu,
- b/ má byť nim preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej,
- c/ odvolateľ nebol riadne poučený podľa § 120 ods. 4,
- d/ ich účastník konania bez svojej viny nemohol označiť alebo predložiť do rozhodnutia súdu prvého stupňa.

Podľa § 205a ods. 2 O. s. p. ustanovenie odseku 1 sa nepoužije v konaniach podľa odseku 120 ods. 2 O. s. p.

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona, ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.

V Bratislave dňa 09.02.2012

**JUDr. Michaela Pacherová PhD.
sudkyňa**